

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง การใช้บริการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตรประจำตำบลของเกษตรกรในอำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยจำแนกเป็น 3 ส่วนคือ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกรแต่ละตำบลในอำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อศึกษาระดับการเข้าร่วมกิจกรรม ประโยชน์ ความน่าสนใจของเกษตรกรต่อศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตรประจำตำบลแต่ละตำบลในอำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลแต่ละตำบลในอำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน และเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการให้บริการงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในอำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรที่อยู่ในพื้นที่อำเภอสบเมย จำนวน 6,867 คน โดยการคำนวณตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 267 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดและปลายปิด การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์จากเกษตรกรโดยตรงการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และการจัดอันดับ

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกรที่มีผลต่อการใช้บริการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในอำเภอสมเด็จ จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า เกษตรกร ส่วนใหญ่ ร้อยละ 58.90 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 37.77 ปี เป็นชาวพื้นเมือง ร้อยละ 57.68 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 40.45 มีประสบการณ์ด้านการเกษตรเฉลี่ย 10.03 ปี ร้อยละ 33.33 แรงส่วนใหญ่ในครัวเรือนจะเป็นเพศชาย จำนวน 1-2 คน ร้อยละ 73.03 เพศหญิง จำนวน 1-2 คน ที่ตั้งบ้านเรือนส่วนใหญ่ตั้งอยู่บนพื้นที่สูงร้อยละ 57.68

ข้อมูลสภาพด้านสังคม ร้อยละ 76.03 เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 94.38 ไม่ได้เป็นอาสาสมัครและผู้นำชุมชน การสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรพบว่าเฉลี่ย 1.88 ครั้งต่อปี เกษตรกรร้อยละ 59.18 เป็นกลุ่มลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ข้อมูลสภาพทางเศรษฐกิจเกษตรกรส่วนใหญ่ถือครองที่ดินเฉลี่ย 9.01 ไร่ และมีโฉนดที่ดินน้อยกว่า 5 ไร่ แบบ สปก.มีจำนวนน้อยกว่า 5 ไร่ แบบ นส.3 มีจำนวนน้อยกว่า 5 ไร่และไม่มีเอกสารสิทธิ์มีจำนวน 5-10 ไร่ ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรร้อยละ 46.44 มีพื้นที่ทำการเกษตรน้อยกว่า 5 ไร่ ส่วนใหญ่ปลูกข้าวจำนวน 3-5 ไร่ ปลูกพืชไร่จำนวน 3-5 ไร่ และปลูกพืชผักจำนวน 6 ไร่ขึ้นไป เฉลี่ยรายได้ของครัวเรือนปี 2555 เฉลี่ย 41,771.54 บาท ได้รับเงินทุนจากกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 59.18 และเฉลี่ยมีหนี้สิน 29,121.72 บาท

1.3.2 ความคิดเห็นต่อศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

ความคิดเห็นด้านกายภาพ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกายภาพของเกษตรกรที่มีผลต่อการใช้บริการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล อำเภอสมเด็จ จังหวัดแม่ฮ่องสอนพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่การเดินทางไปยังศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลอยู่ในระดับยาก ร้อยละ 33.71 ระยะทางเฉลี่ย 8.10 กิโลเมตร

ความคิดเห็นด้านกิจกรรมของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี พบว่าความคิดเห็นเป็นต่อศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.41$) โดยมีการเข้าร่วมกิจกรรมการเข้าไปศึกษาเรียนรู้จากแปลงสาธิต การรับบริการทางการเกษตร การเข้ารับการอบรมที่ศูนย์จัดขึ้นตามลำดับ ด้านประโยชน์ของกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.41$) โดยให้ลำดับความเป็นประโยชน์ คือการเข้ารับการอบรมที่ศูนย์จัดขึ้น การเข้าร่วมศึกษาดูงานและการเข้าไปศึกษาเรียนรู้จากแปลงสาธิตของศูนย์ฯ ตามลำดับด้านความน่าสนใจของกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) โดยมีกิจกรรมที่น่าสนใจคือ การเข้าร่วมศึกษาดูงาน การเข้าไปศึกษาเรียนรู้จากแปลงสาธิตของศูนย์ฯ และการเข้ารับการอบรมที่ศูนย์จัดขึ้นตามลำดับ

1.3.3 ความพึงพอใจต่อศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำ

ตำบล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจด้านสถานที่ตั้งและการดำเนินงาน พบว่า ความพึงพอใจด้านสถานที่ตั้งและการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี ประจำตำบล อำเภอสมเด็จ จังหวัดแม่ฮ่องสอนอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.12$) และความพึงพอใจด้าน บุคคลากรและการให้บริการของศูนย์ฯ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.74$)

1.3.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะสามารถนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

1) ด้านอาคารสถานที่เห็นว่ามีปัญหาเรื่องสถานที่คับแคบ และมีปัญหาเรื่อง บ้านอยู่ไกลจากศูนย์บริการด้านการแก้ไขปัญหาคือควรมีการจัดอาคารสถานที่ที่เพียงพอต่อการ ให้บริการและควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่จากศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบลไป ให้บริการคำแนะนำ ปรึกษาตามหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกล

2) ด้านข้อมูลข่าวสาร/ข้อมูลวิชาการเห็นว่าข้อมูลข่าวสารไม่เป็นปัจจุบัน และมีปัญหาเรื่องข้อมูลทางการเกษตรไม่ครอบคลุมทุกด้านแนวทางแก้ไขปัญหาคือ ควรมีบริการ ข้อมูลข่าวสารที่ทันต่อเวลาและเหตุการณ์และมีการใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมช่วยในการบริการ ข้อมูลข่าวสารด้วยและควรมีข้อมูลทางด้านการเกษตรที่หลากหลายครอบคลุมด้านการเกษตรทุกด้าน

3) ด้านบุคลากรมีปัญหาเรื่องบุคลากรไม่เพียงพอ พบปัญหาบางครั้งไม่มี เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ประจำและบุคลากรขาดความรู้บางเรื่องเกี่ยวกับการเกษตรแนวทางแก้ไข ปัญหาคือควรจัดหาบุคลากรที่ให้บริการให้เพียงพอต่อจำนวนของผู้ใช้บริการควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ ปฏิบัติงานอยู่ประจำศูนย์ฯ เพื่อคอยให้บริการคำปรึกษาแก่เกษตรกรและควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่เพื่อให้มีความรู้สามารถตอบคำถามเกษตรกรได้ทุกเรื่อง

4) ด้านการให้บริการงานศูนย์มีปัญหาเรื่อง มีแปลงสาธิตน้อยและพืชที่จัด ไว้ในแปลงสาธิตไม่หลากหลายและไม่มีการสาธิตการเลี้ยงสัตว์ด้วย แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ควรจัดแปลงสาธิตเพิ่มให้มากขึ้นและมีพืชที่หลากหลายและมีสาธิตวิธีการเลี้ยงสัตว์เพื่อถ่ายทอด วิชาการและเทคนิคที่หลากหลาย

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง การใช้บริการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประจำตำบลของเกษตรกรในอำเภอสมเด็จ จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีทั้งชาวพื้นเมือง และชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง การตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนส่วนใหญ่ตั้งหมู่บ้านกระจายบนพื้นที่สูงการเดินทางคมนาคมค่อนข้างลำบากโดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน จึงทำให้ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่และมีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเองโดยลักษณะการถือครองจะเป็นแบบไม่มีเอกสารสิทธิ์และมีไว้แค่สำหรับ ปลูกข้าว ปลูกพืชไร่และพืชผักไว้บริโภคในครัวเรือนและส่วนเหลือก็ขายเป็นรายได้เสริมอีกทาง เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตรเพราะเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญในการลงทุนทำการเกษตรต่างๆ

2.2 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อระดับการเข้าร่วมกิจกรรม ประโยชน์ของกิจกรรม ความน่าสนใจของกิจกรรมของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

การเข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลพบว่าอยู่ในระดับมาก เกษตรกรส่วนใหญ่จะเข้าไปศึกษาเรียนรู้จากแปลงสาธิตและรับบริการ ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ วิชาการจากศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล รวมถึงการเข้ารับการอบรมที่ศูนย์ฯ จัดขึ้น เพื่อใช้ในการพัฒนาปรับปรุง และเพิ่มประสิทธิภาพรวมถึง ความหลากหลายและเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ

ประโยชน์ของกิจกรรมของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลพบว่าอยู่ในระดับมาก เกษตรกรเห็นถึงความสำคัญของการเข้ารับการอบรมที่ศูนย์ฯ จัดขึ้น รองลงมาคือ การเข้าไปศึกษาเรียนรู้จากแปลงสาธิตของศูนย์ การรับบริการทางการเกษตร การรับบริการข้อมูลข่าวสาร ความรู้ วิชาการจากศูนย์ฯ การจัดเวทีชุมชน การจัดนิทรรศการ และการรับบริการการรับรองข้อมูล เป็นอันดับสุดท้าย จะเห็นได้ว่าเกษตรกรเห็นความสำคัญของการเข้ารับการอบรมที่ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรจัดขึ้นเพื่อที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเกษตรและยังสามารถเผยแพร่ความรู้ให้กับเพื่อนเกษตรกรได้อีกทางด้วย

ความน่าสนใจของกิจกรรมของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประจำตำบลอยู่ในระดับมาก เกษตรกรเห็นว่าความน่าสนใจของกิจกรรมของศูนย์ การเข้าร่วมศึกษาดูงาน การเข้าไปศึกษาเรียนรู้จากแปลงสาธิตของศูนย์ การเข้ารับการอบรมที่ศูนย์ฯ จัดขึ้น การจัด

แสดงนิทรรศการและการจัดทำเวทีชุมชน การรับบริการทางการเกษตร การรับบริการข้อมูลข่าวสาร ความรู้ วิชาการจากศูนย์ฯ และการรับบริการรับรองข้อมูล ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าเกษตรกรสนใจในเรื่องของการเข้าร่วมศึกษาดูงาน เนื่องจากได้รับประสบการณ์และความรู้ที่หลากหลายรวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันเพื่อที่จะได้นำมาพัฒนางานทางการเกษตรของตนเอง

ปัญหาในการจัดกิจกรรมและโครงการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรพบว่า ปัญหาส่วนใหญ่จะเป็นในเรื่องของงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมของศูนย์ฯ ทำให้การจัดกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์ฯ ไม่ต่อเนื่องและไม่สามารถต่อยอดกิจกรรมได้ซึ่งมีความจำเป็นมาก และการดำเนินงานควรแนะนำทำความเข้าใจแก่เกษตรกรให้มากขึ้น เพื่อทราบและร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาให้ครอบคลุมทุกด้านและให้เกิดความรู้และนำไปสู่การปฏิบัติในการดำเนินงานสอดคล้องกับ Boyle (1978 อ้างใน รัตนะ สวัสดิ์, 2551:60) เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเร่งกระบวนการเปลี่ยนแปลงและลดการต่อต้านโครงการ

2.3 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

ด้านสถานที่ตั้งและการดำเนินงาน พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดศูนย์มีการปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ส่วนความน่าสนใจในการเข้าไปศึกษาเรียนรู้จุดสาธิตงานของศูนย์ฯ ความรู้ทักษะวิชาการของคณะกรรมการ/วิทยากรของศูนย์ฯ มีความถูกต้องแม่นยำ เกษตรกรมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย และด้านความสะดวกความสะอาดของที่ทำการศูนย์ ความเหมาะสมของสถานที่ตั้งศูนย์ ศูนย์ฯ มีข้อมูลข่าวสารและเอกสารเผยแพร่อย่างพอเพียงกับความต้องการของเกษตรกรและข้อมูลข่าวสาร ความรู้วิชาการทันต่อเหตุการณ์และเป็นปัจจุบัน เกษตรกรมีความพึงพอใจน้อยที่สุดเนื่องจากที่ทำการศูนย์จัดตั้งขึ้นเป็นเพียงศูนย์กลางของชุมชนมิใช่จัดตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่ จึงใช้อาคารสถานที่ที่มีอยู่แล้วในชุมชน ปกติจะขอใช้สถานที่ของ อบต. เป็นหลัก ซึ่งจะเป็นที่รวบรวม นำเสนอและบริการข้อมูล ตลอดจนใช้เป็นที่พัก จัดเวทีชาวบ้าน ฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ เป็นต้น ดังนั้นศูนย์ฯ จึงต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาเรื่องอาคารสถานที่ให้ดียิ่งขึ้นเพื่อรองรับการบริการเกษตรกร ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับสุวรรณ ศรี้อยเกียรติ (2548: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการใช้บริการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลคลองอุดมชลจร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของเกษตรกรที่ใช้ศูนย์บริการในระดับดีมากแต่มีความพึงพอใจสูงสุดเกี่ยวกับคุณภาพของสินค้าที่จำหน่าย ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ สถานที่คับแคบ อากาศร้อน เวลาประชุม ข้อเสนอแนะคือ ขยายอาคารสถานที่ให้กว้างขึ้น จัดหาพัดลมเพิ่มเติมให้เพียงพอ สมมุติฐานการวิจัยพบว่าระดับการศึกษาและรายได้มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของเกษตรกร

ในการให้บริการและดำเนินการปรับปรุงจุดสาธิตงานให้มีความน่าสนใจ มีความหลากหลายในการเข้าไปศึกษาเรียนรู้พร้อมทั้งมีวิทยากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญสามารถตอบปัญหา ให้คำแนะนำได้ถูกต้อง แม่นยำและน่าเชื่อถือ มีบริการให้ข้อมูลข่าวสารเอกสารวิชาการให้เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกรและทันต่อเหตุการณ์เป็นปัจจุบันและเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกรที่อยู่ห่างไกลและการคมนาคมไม่สะดวกควรมีบริการเจ้าหน้าที่ไปให้ความรู้หรือจัดอบรมเกษตรกรแก่นำเพื่อไปถ่ายทอดความรู้ให้แก่กันเนื่องจากเกษตรกรอาจอยู่พื้นที่เดียวกันและมีความสัมพันธ์คุ้นเคยกันทำให้การถ่ายทอดความรู้เป็นไปได้ง่าย

ด้านเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรพบว่ามีความพึงพอใจในระดับมากในด้านทักษะสื่อสารของเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการที่ให้บริการ (พูดชัดเจน สื่อสารเข้าใจ) ความซื่อสัตย์สุจริตของเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการผู้ให้บริการ ความกระตือรือร้นเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการที่ให้บริการ ความมีน้ำใจเอื้ออารีของเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการที่ให้บริการ ความสุภาพของเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการที่ให้บริการ งานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี วิทยากรมีบุคลิกน่าเชื่อถือมีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับการเป็นผู้ถ่ายทอด ความรวดเร็วในการให้บริการของเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการที่ให้บริการและความพึงพอใจในระดับปานกลาง คือ ความเหมาะสมในการแต่งกายของเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการ จะเห็นได้ว่าคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ซึ่งจะประกอบด้วยตัวแทนของชุมชน ตัวแทนกลุ่มจากสาขาอาชีพต่างๆ ตัวแทน อบต. และตัวแทนหมู่บ้าน โดยมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบตำบลทำหน้าที่เป็นเลขานุการ ความสำคัญของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ก็คือ การร่วมกับเกษตรกรในชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล และบริหารจัดการทรัพยากรด้านการเกษตร งบประมาณ และโครงการต่างๆทำให้เจ้าหน้าที่และบุคลากรที่ให้บริการมีทักษะการสื่อสาร พูดชัดเจน สุภาพแต่งกายเหมาะสม สื่อสารเข้าใจ มีความซื่อสัตย์สุจริต กระตือรือร้นและเอาใจใส่ มีน้ำใจมีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ มีความรู้ความสามารถให้บริการด้วยความรวดเร็วทำให้เกษตรกรผู้รับบริการมีความพึงพอใจ มีการติดต่อประสานงานกับเกษตรกรในการดำเนินงานต่างๆ ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับ ประภคุด จันทน์เกษร (2548:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง บทบาทหน้าที่ของวิทยากรเกษตรกรในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรของตำบลนาร่องและตำบลหลักในเขตภาคเหนือ พบว่า การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีความสัมพันธ์กับบทบาทด้านการบรรยายความรู้ด้านการเกษตร ณ จุดสาธิต บทบาทด้านการกำหนดแผนการฝึกอบรม และถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่เกษตรกรทั่วไป และบทบาทการศึกษาพัฒนาวิชาการด้านการเกษตรด้วยตนเอง จำนวนแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรมีความสัมพันธ์กับบทบาทการบรรยายความรู้ด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกรในชุมชน

2.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะกับกลุ่มเป้าหมายและนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์และวิจัยได้นำผลการวิเคราะห์มาอภิปรายผลดังนี้

ด้านอาคารสถานที่เห็นว่าควรมีการจัดอาคารสถานที่ที่เพียงพอต่อการให้บริการ และควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่จากศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบลไปให้บริการคำแนะนำ ปรึกษาตามหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกล

ด้านข้อมูลข่าวสาร/ข้อมูลวิชาการควรมีบริการข้อมูลข่าวสารที่ทันต่อเวลาและ เหตุการณ์ ควรมีการใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนช่วยในการบริการข้อมูลข่าวสารด้วยและควรมีข้อมูล ทางด้านการเกษตรที่หลากหลายครอบคลุมด้านการเกษตรทุกด้าน

ด้านบุคลากรควรจัดหาบุคลากรที่ให้บริการให้เพียงพอต่อจำนวนของผู้ใช้บริการ และควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่เพื่อคอยบริการให้คำปรึกษาแก่ผู้รับบริการควรมีการจัดอบรม ให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่เพื่อให้มีความรู้สามารถตอบคำถามเกษตรกรได้ทุกเรื่องซึ่งผลการศึกษา สอดคล้องกับ

ด้านการให้บริการงานศูนย์ควรจัดแปลงสาธิตเพิ่มให้มากขึ้นและมีพืชที่ หลากหลายและมีสาธิตวิธีการเลี้ยงสัตว์เพื่อถ่ายทอดวิชาการและเทคนิคที่หลากหลาย

3. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ควรมีการ ปรับปรุงเพิ่มปริมาณและมีพันธุ์พืชที่หลากหลายในแปลงสาธิตให้เพียงพอต่อความต้องการของ เกษตรกร

3.1.2 เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ควรมี วิธีการสื่อสารที่ชัดเจนและเข้าใจง่ายและมีความรู้ถูกต้องแม่นยำ

3.1.3 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลควรมีการจัด เจ้าหน้าที่ให้บริการแก่เกษตรกรที่อยู่ห่างไกลและการเดินทางลำบาก

3.1.4 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรควรมีการจัดกิจกรรมอย่าง หลากอย่างต่อเนื่องให้กับเกษตรกร

3.1.5 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรควรมีการปรับปรุงเรื่องสถานที่และการบริการข้อมูลข่าวสารอาจมีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการบริการข้อมูล

3.1.6 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลควรมีการพัฒนาในเรื่องของสถานที่ตั้งเพื่อให้สะดวกต่อเกษตรกรผู้รับบริการ

3.1.7 เจ้าหน้าที่และคณะกรรมการของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีควรมีการแต่งกายที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่

3.1.8 ให้อาสาสมัครเกษตร อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน หรือเกษตรกรหมู่บ้านเป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร

3.1.9 ให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการสำรวจ วิเคราะห์ข้อมูลด้านการเกษตรและข้อมูลภัยธรรมชาติ และมีส่วนร่วมในเวทีการจัดทำแผนพัฒนาของหมู่บ้าน

3.1.10 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรควรประชาสัมพันธ์งานศูนย์ฯ ผ่านสื่อต่างๆ ให้ครบถ้วนทุกทาง อาทิเช่น วิทยุ โทรทัศน์ และสิ่งสิ่งพิมพ์ต่างๆ เพื่อให้เกษตรกรได้ตระหนักถึงความสำคัญของศูนย์ฯ และเน้นย้ำให้หน่วยงานต่างๆ ของรัฐ โดยเฉพาะด้านการเกษตรที่มีกิจกรรมอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผ่านศูนย์ฯ

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายอย่าง ดังนั้นควรกำหนดหัวข้อให้สอดคล้องกับปัญหาของแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีหัวข้อข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

3.2.1 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเพื่อให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาสำหรับเจ้าหน้าที่ในการให้บริการเกษตรกร

3.2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้จุดสาธิตในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้ต่อการใช้จุดสาธิตในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ

3.2.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเพื่อให้เกษตรกรเข้าใจและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์ฯ

3.2.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เพื่อให้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อการในการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ

3.2.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
ประจำตำบลของเกษตรกร เพื่อให้ทราบถึงปัจจัย ปัญหาและแนวทางที่ส่งผลต่อการใช้บริการ
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร

